

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

05 ספטמבר 2007
כ"ב אלול תשס"ז

לראשונה בעולם ובישראל הוכרז יום עולמי מיוחד לציון

המלחמה במחלת הכלבת

ארגון הבריאות העולמי (WHO), הארגון למחלות מדבקות (CDC) והארגון למחלות בעלי חיים (OIE) הכריזו על יום משותף למלחמה במחלת הכלבת – 8 בספטמבר

ארגון הבריאות העולמי (WHO), הארגון למחלות מדבקות (CDC) והארגון למחלות בעלי חיים (OIE) הכריזו על יום משותף למלחמה במחלת הכלבת – 8 בספטמבר, תחת הכותרת "בואו נעשה ממחלת הכלבת היסטוריה".

במסגרת היום העולמי כל מדינה מציינת את הנושא באמצעות הסברה לציבור, תוך דגש על המאפיינים הייחודיים למדינה. בישראל הכינו **בשירותים הווטרינרים במשרד החקלאות** מצגות ומערך שיעור ללימוד הנושא בבתי הספר והגנים וכן חומר הסברתי להעלאת המודעות הציבורית למחלה ולדרך להילחם בה.

מחלת הכלבת ידועה ונפוצה בכל חלקי העולם מאז שחר ההיסטוריה האנושית. המחלה הינה חשוכת מרפא ונגרמת על ידי נגיף. מרגע הופעת סימנים קליניים ראשוניים בבני אדם או בבעלי חיים, אין אפשרות להציל את החולה, והמוות הינו ודאי ומוחלט. נגיף הכלבת פוגע בכל היונקים, ומועבר ברוק, בעיקר על ידי נשיכה. ניתן למנוע את המחלה בבעלי חיים בחיסון הניתן מבעוד מועד, ובבני אדם באמצעות חיסון לאחר חשיפה לנגיף. ישראל והמדינות השכנות נגועות במחלת הכלבת. אי לכך, יש צורך לטפל במאות אנשים אשר נושכו או נחשפו למגע עם בעלי חיים נגועים או חשודים כנגועים במחלת הכלבת.

מתחילת שנת 2007 התגלו בישראל 5 מקרים שונים של בעלי חיים הנגועים בכלבת, כולם בצפון הארץ. שלושה מתוכם בכלבים, מקרה אחד בתן ואחד בנמייה. בשנת 2006 התגלו בישראל 9 מקרים של המחלה.

במהלך 9 שנותיה הראשונות של המדינה, בין השנים 1948-1957, מתו בישראל 23 בני אדם ממחלת הכלבת. מאז שהוחל בשנת 1958 בפעולות מניעה מיוחדות של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, אשר כללו שילוב של חיסון חובה בכלבים ומניעת שוטטות בעלי-חיים, אירעו 4 מקרי הדבקה נוספים, כולם לפני שנת 1971, 2 מהם בתחומי הקו הירוק, ו-2 אחרים מיד לאחר מלחמת ששת הימים בשטחים.

כעבור 25 שנים ללא מקרי כלבת באדם, במשך שנה בין חודש דצמבר בשנת 1996 לחודש דצמבר בשנת 1997 מתו ממחלת הכלבת 3 בני אדם שלא קיבלו טיפול הולם בזמן - חייל ברמת הגולן, ילדה מקלנסווה וגבר

מדינת ישראל משרד החקלאות ופיתוח הכפר לשכת דוברת המשרד

מהכפר ג'דיידה שליד עכו אשר ננשכו על ידי חיות לא מזוהות בעת שנתם בלילה. כל שלושת המקרים אובחנו כחיוביים בבדיקות שנעשו במעבדות המכון הווטרינרי בבית דגן. בשנת 2003 נפטרה מכלבת אישה שנשכחה על ידי חתול באזור ירוחם. אף במקרה זה לא ניתן טיפול מונע אחרי הנשיכה.

כל יונק עלול להידבק במחלת הכלבת. באזורנו נפגעים ממנה בעיקר בעלי חיים משלושה סוגים: חיות בית (כלבים וחתולים), בהמות (פרות, צאן וסוסים), חיות בר (שועלים, תנים, זאבים, נמיות וגיריות). בישראל השועלים מהווים מאגר לנגיף ולכן הם המפיצים העיקרים למחלת הכלבת בשנים האחרונות. כלבת במכרסמים או בעטלפים נדירה ביותר, ועד עתה לא אובחנו מקרי כלבת בבעלי חיים כאלה בישראל.

מחלת הכלבת הנה מחלה סופנית המופיעה במגוון צורות, ואין מקרה אחד דומה למשנהו. נגיף מחלת הכלבת מצוי בבלוטות הרוק של חיה הנגועה בכלבת. בעזרת נשיכה הרוק מועבר לפצע שנוצר. במקרים נדירים יכולה הכלבת לעבור על ידי התעטשות או התזת רוק מבעל חיים נגוע לפצעים פתוחים או ריריות עיניים, פה ואף. לאחר מכן הנגיף נע באיטיות במערכת העצבים ועושה דרכו אל המוח. כאשר הוא מגיע למוח גורם הנגיף להופעת סימני מחלה ולמוות תוך ימים ספורים. במקרה של חשש להדבקה ניתנים לבני-אדם סדרה של זריקות חיסון, המגינות מפני המשך התפתחותה של המחלה.

בימים הראשונים של המחלה, חל שינוי בהתנהגות בעל החיים. במהלכו הופכות חיות שהן ידידותיות בדרך כלל לתוקפניות, ולהיפך. במהלך תקופת המחלה לוקים בעלי חיים נגועים בטירוף, נעים למרחקים, נושכים בדרכם חפצים דוממים, בעלי חיים אחרים ובני אדם. שיתוק שרירים הפוגע בבית הבליעה גורם לשינוי הקול ולהופעת ריר קצפי בפה.

בשלבם הסופיים החיות אינן מגיבות לגירויים ובהדרגה לוקות בשיתוק ובהמשך בהתכווצויות עד מוות. המחלה הינה סופנית. בעלי חיים המפתחים את הסימנים הקליניים של המחלה ימותו תוך ארבעה ימים.

בשל היות המחלה חשוכת מרפא, **השירותים הווטרינרים במשרד החקלאות** נוקטים פעולות למניעת התפשטותה, בהן חובת חיסון שנתי נגד כלבת לכל כלב מגיל 3 חודשים, איסוף כלבים משוטטים ופיזור שנתי של חיסון אוראלי של פיתיון המכיל תרכיב חיסון ומיועד לתנים ושועלים. החיסון מפוזר בכל הארץ מן האוויר. גודל וצורת הפיתיונות הינם כקופסת גפרורים בצבע חום בעלת ריח המושך את השועלים והתנים. כאשר בעל החיים נוגס בהם, משתחרר החיסון ומחסן אותו. גודל הפיתיון מותאם לגודל וצורת הלסת של שועלים ותנים, ומאפשר וודאות גבוהה במיוחד שכאשר הוא ייאכל, בעל החיים יחוסן.

מגיפות הכלבת הגדולות החלו במאה ה-13, בעיקר בקרב זאבים וכלבים. עד המאה ה-18 המחלה התפשטה לרוב אירופה. במאה ה-18 עם עליית פופולאריות כלבים כחיות מחמד, החלו אלו להוות את המאגר העיקרי למחלה וסייעו בהפצתה. כלבת בעטלפים אובחנה רק בשנת 1931, בדרום אמריקה. בעבר נהגו להשמיד בצורה המונית בעל חיים על מנת למנוע את המחלה ואף חוקקו חוקים המגבילים את אחזקת הכלבים וקובעים תנאי הסגר נוקשים.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

פרטים נוספים ומידע עדכני על יום הכלבת העולמי ניתן למצוא באתר השירותים הווטרינריים, בכתובת:
[/http://www.vetserv.moag.gov.il/VetServ/worldrabiesday/worldrabiesday080907](http://www.vetserv.moag.gov.il/VetServ/worldrabiesday/worldrabiesday080907)

ובאתר העולמי של יום הכלבת, בכתובת: <http://www.worldrabiesday.org>

בברכה,
דפנה יוריסטה
דוברת משרד החקלאות ופיתוח הכפר